

Sygn. akt III UK 194/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 maja 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 maja 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrot
kosztów postępowania kasacyjnego w kwocie 120 (sto
dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 maja 2015 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. z dnia 28 października 2014 r., III U [...], w sprawie z odwołania L. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o emeryturę.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego organ rentowy wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez „przyjęcie, że praca wnioskodawcy zatrudnionego na stanowisku ślusarza (...) stanowi pracę w warunkach szczególnych uprawniającą do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury jako wymienioną w wykazie A (dział XIV) stanowiącym załącznik do rozporządzenia tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo-wodorowym pomimo faktu, że w wykazie A dziale XIV (prace różne) pod pozycją 12 w zarządzeniu resortowym Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego stanowisko ślusarza nie jest wskazane”. Skarżący organ uzasadnił potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania powołaniem się na okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona w kontekście naruszenia wymienionych przepisów prawa materialnego. Organ rentowy wywiódł przy tym, że „uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest tożsame z uzasadnieniem skargi kasacyjnej”. W ocenie organu rentowego Sąd odwoławczy przy wydaniu zaskarżonego wyroku wadliwie zakwalifikował okres zatrudnienia ubezpieczonego w Wytwórni Sprzętu [...] P. [...] na stanowisku ślusarza i tłoczarza w metalu, przypadający od 1 października 1971 r. do 31 stycznia 1980 r., jako okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, co skutkowało niesłusznym przyznaniem ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W spornym okresie ubezpieczony wykonywał bowiem prace ślusarza i tłoczarza w metalu tylko od maja do listopada 1972 r. oraz odbywał zasadniczą służbę wojskową. Zdaniem organu rentowego, w zaskarżonym wyroku w sposób dowolny uznano, że ubezpieczony pracując jako ślusarz wykonywał prace przy spawaniu, a jako tłoczarz w metalu - prace przy obsłudze urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub uderowych. Wprawdzie, będąc ślusarzem ubezpieczony „pracował przy stanowisku spawacza”, ale takiej pracy nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych, bo prace ślusarza nie zostały wymienione w wykazie prac uprawniających do emerytury w obniżonym wieku jako „prace przy spawaniu”. Również praca na stanowisko tłoczarza w metalu nie została sklasyfikowana jako uprawniająca do emerytury w obniżonym wieku. Według organu rentowego, wyodrębnienie poszczególnych prac w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod

pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach tego wykazu zostały wymienione konkretne stanowiska przypisane danym branżom. Taki sposób prawnej kwalifikacji tych prac nie jest dziełem przypadku, bo specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w ich obrębie prac oraz warunki, w jakich są one wykonywane, a także ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Z tej przyczyny nie należy swobodnie, czy wręcz dowolnie, jak uczynił to Sąd Apelacyjny, przypisywać stanowisk pracy, które nie zostały wprost wymienione w wykazie do stanowisk najbardziej zbliżonych rodzajowo już znajdujących się w wykazie. Zdaniem organu rentowego, ubezpieczony nie legitymuje się 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych i tym samym nie spełnia wszystkich wymaganych przez art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS warunków nabycia prawa do emerytury. Skarżący organ wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i „orzeczenie co do istoty sprawy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, a „z ostrożności procesowej” o jej oddalenie, jak również o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu wniosku o rozpoznanie skargi kasacyjnej organ rentowy wywiódł, że skarga jest oczywiście zasadna, bo prace, które ubezpieczony wykonywał w spornym okresie na stanowisku ślusarza i tłoczarza w metalu nie miały charakteru prac w warunkach szczególnych, co w konsekwencji nie mogło stanowić podstawy nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury w obniżonym wieku. Zaprezentowanego przez organ stanowiska odnośnie do oczywistej, „widocznej na pierwszy rzut oka”

zasadności skargi kasacyjnej nie można jednak podzielić, zwłaszcza w kontekście stwierdzenia, że „uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest tożsame z uzasadnieniem skargi kasacyjnej”. Sformułowanie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest odrębnym wymaganiem od przedstawienia podstaw kasacyjnych wraz z ich uzasadnieniem (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zatem spoczywający na stronie skarżącej obowiązek przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym jego autor przedstawi argumenty nawiązujące do przesłanek zawartych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., jakie według niego powinny powodować potrzebę rozpoznania skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 221/10, LEX nr 1124107). Obowiązek ten nie może być zastąpiony odwołaniem się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bowiem wywody przedstawione w tej części skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy bierze pod uwagę dopiero na etapie rozpoznawania skargi kasacyjnej (po jej przyjęciu do rozpoznania). Skarżący organ nie sprostął powyższemu wymaganiu, skoro powiązał uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (oparte na przesłance zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) z uzasadnieniem podstaw kasacyjnych.

Co się tyczy przedstawionej w skardze argumentacji odnośnie do rzekomo „oczywiście” wadliwego uznania przez Sąd odwoławczy spornej pracy ubezpieczonego wykonywanej na stanowisku ślusarza i tłoczarza w metalu (popartej odwołaniem się do poglądów wyrażonych w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 79 i z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638), wypada zauważyć, że w innych (późniejszych) orzeczeniach Sądu Najwyższego dotyczących klasyfikacji określonych prac do celów emerytalnych przyjmowano, że za prace „przy spawaniu” mogą być uznane także prace wykonywane przez osoby zatrudnione nie tylko na stanowisku spawacza, ale także na innych stanowiskach, pod warunkiem, że uczestniczą one w technologicznym procesie spawania (wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426). W tym wypadku zatem chodzi nie tyle o nazwę stanowiska, co o charakter wykonywanych czynności. Z przepisów

wykonawczych do ustawy o emeryturach i rentach z FUS określających przesłanki nabywania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku wynika generalne założenie, że „prace przy spawaniu” nie polegają tylko na wykonywaniu samej czynności spawania, lecz odnoszą się także do innych czynności, które funkcjonalnie (przedmiotowo) łączą się z pracą przy spawaniu (wyrok z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 103/11, LEX nr 1130388). W zaskarżonym orzeczeniu Sąd Apelacyjny miał na uwadze pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w sprawie I UK 393/10, skoro z pisemnych motywów rozstrzygnięcia wynika, że chociaż ubezpieczony nie był zatrudniony na stanowisku spawacza, to jednak uczestniczył w samym procesie spawania, co pozwalało zaliczyć mu okres spornej pracy jako okres zatrudnienia w warunkach szczególnych uprawniający do emerytury w obniżonym wieku.

Również i w tej płaszczyźnie nie można uznać zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego za orzeczenie dotknięte kardynalnymi brakami, widocznymi „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107), a tylko taka przesłanka w myśl art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. stanowi podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego w oparciu o przepisy art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804).

